

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na posiedzeniu w dniu 23 sierpnia 2024 r.,
w sprawie odwołania obrońcy obwinionej B. M. – sędzi Sądu
Rejonowego w A. od wyroku Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie
Apelacyjnym w [...] z dnia 26 czerwca 2019 r. sygn. akt [...],
wniosku obrońcy obwinionej z dnia 23 lipca 2024 r. o wyłączenie SSN
Marii Szczepaniec od rozpoznawania sprawy II ZOW 3/22

postanowił:

**uwzględnić wniosek i na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.
w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej
Konwencji o Ochronie Praw Człowieka wyłączyć sędzię
Sądu Najwyższego Marię Szczepaniec od udziału w
rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 3/22;**

UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynęło odwołanie obrońcy obwinionej B. M. – sędzi Sądu Rejonowego w A. od wyroku Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] z dnia 26 czerwca 2019 r. sygn. akt [...]. Zarządzeniem byłego Prezesa Izby Dyscyplinarnej, jako sędzia sprawozdawca w sprawie, której nadano sygnaturę II DSS 14/19, został wyznaczony SSN Paweł Zubert. Następnie, po ponownej

rejestracji sprawy, otrzymała sygn. II DOW 4/21 i kolejno, w związku z wejściem w życie w dniu 15 lipca 2022 roku art. 8 ust. 1-4 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 roku o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2022.1259) i likwidacją Izby Dyscyplinarnej, sprawa ta została przejęta przez Izbę Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego i nadano jej sygnaturę II ZOW 3/22, a do jej rozpoznania został wyznaczony początkowo SSN Paweł Grzegorzczak, a następnie w dniu 27 czerwca 2024 r. SSN Maria Szczepaniec.

W dniu 19 lipca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy o zbadanie spełnienia przez SSN Marię Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności, zarejestrowany w repertorium I ZB pod sygnaturą 55/24. Zarządzeniem SSN Wiesława Kozielowicza z dnia 23 lipca 2024 r. wniosek ten został odrzucony, a z uwagi na uzasadnienie wniosku, przekazany do rozpoznania jako wniosek o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygnaturze II ZOW 3/22 i zarejestrowany w repertorium II ZO 61/24.

Uzasadniając swój wniosek obrońca wskazała, że SSN Maria Szczepaniec została powołana nieskutecznie na stanowisko sędzi Sądu Najwyższego w dniu 19 października 2018 r., na skutek udziału w procedurze przed Krajową Radą Sądownictwa, ukształtowaną z naruszeniem przepisów Konstytucji RP. Podniosła, że zarówno TSUE, ETPCz, SN oraz NSA wielokrotnie wskazywały, że nowa KRS nie jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej a tym samym wybrani – przedstawieni do powołania Prezydentowi, sędziowie nie mogą być uznani za spełniających standardy niezawisłości i bezstronności. Wnioskodawczyni powołała się na treść uchwały trzech połączonych Izb SN z 23 stycznia 2020 r., w której uznano, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek KRS ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy nowelizującej z dnia 8 grudnia 2017 r. oraz treść uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. o sygn. akt I KZP 2/22.

Wnioskująca wskazała, że sędzia Sądu Najwyższego Maria Szczepaniec została powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady

Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), co uzasadnia wyłączenie jej od orzekania w sprawie II ZOW 3/22, bowiem sąd, którego członkiem składu orzekającego będzie sędzia nie spełni warunku niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec jest zasadny.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. W niniejszej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z taką sytuacją. Odwołując się do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 13 października 2021 r., sygn. II KO 30/21 warto przypomnieć, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji, gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka (EKPC) i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Wobec faktu, że szerokie uzasadnienie w tym zakresie zawarte jest w uzasadnieniu postanowienia w sprawie o sygn. II KO 30/21 nie ma potrzeby powtarzania wskazanej tam argumentacji, zwłaszcza iż została ona także przedstawiona w postanowieniach Sądu Najwyższego, m.in. z dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, czy z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22. Istotne w tym kontekście jest to, że w sytuacji złożenia obecnie wniosku o wyłączenie oraz w układzie, gdyby sprawa dyscyplinarna została w takim składzie zakończona, to z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić iż wniesienie skargi przeciwko Polsce skutkowałoby stwierdzeniem naruszenia art. 6 ust. EKPC i wypłatą odszkodowania oraz możliwym wnioskiem o wznowienie postępowania. Wskazać bowiem należy na dotychczasowe orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw

Człowieka, w którym zauważa się, że wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, *Reczkowicz przeciwko Polsce*; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*).

Nadto należy podkreślić, że okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez Marii Szczepaniec w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., a więc w trybie w jakim powołano sędziów Izby Dyscyplinarnej orzekających wcześniej w tej sprawie, prowadziłyby, gdyby sędzia ta zasiadała w składzie rozstrzygającym sprawę, nie tylko do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ale także do przyjęcia, że sąd z jej udziałem byłby sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka konkluzja wynika przecież wprost z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 oraz uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-41 10-1/20, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7), która z uwagi na nadanie jej statusu zasady prawnej, wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia SN z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22).

Mając na uwadze powyższą argumentację konieczne stało się podjęcie przez Sąd Najwyższy decyzji o wyłączeniu od rozpoznania sprawy II ZOW 3/22 SSN Marii Szczepaniec, gdyż orzekanie przez sędzię w tej sprawie prowadziłoby z bardzo dużym prawdopodobieństwem do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Nie bez znaczenia na ocenę wniosku ma również fakt, że sędzia Maria Szczepaniec została powołana na sędzię Izby

Kontroli Nadzwyczajne i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, co do której zachodzi szereg wątpliwości prawnych.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]